

KAZIMIERAS KALADINSKAS- ERŠKĖTIS, ŠARKA 1903 10 11–1947 11 15

Antkapinis paminklas šioje kapinių vietoje užkastiems 1947 m. lapkričio 15 d. Švenčionių aps. Saldutiškio vls. Puziniškio k. Balio Rukšėno sodyboje kautynėse su MGB kariuomenės 137-ojo šaulių pulko kareiviais ir MGB Saldutiškio vls. poskyrio sribais žuvusiems Vytauto apygardos Lokio rinktinės vadui Kazimierui Kaladinskui-Šarkai, jo pavaduotoju ir Erškėčio kuopos vadui Antanui Skunčikui-Kuršiu, partizanams Kazimierui Bubuliui-Algimantui, Kazimierui Milašiui-Signalui atminti. Bendras užkasimo vietos su antkapiniu paminklu, antkapinio paminklo ir įrašo jame vaizdas. Utenos r. Saldutiškio sen. Saldutiškio mstl. kapinės. Pastatytas 1990 m. liepos mėn. Bronės Bubulytės-Kaselienės, Danutės Kaladinskaitės-Širvienės ir Emilijos Skunčikaitės-Uždavinienės rūpesčiu. R. Trimonienė nuotr., 2009 m.

Kazimieras Kaladinskas gimė 1903 m. spalio 11 d. Zarasų aps. Salako vls. Želmenišės k. Mykolo Kaladinsko ir Marijonos Padvaiskaitės šeimoje. Tarnavo Lietuvos kariuomenėje, turėjo puskarininkio laipsnį. Vėliau dirbo pasienio policijoje. 1940 m. Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, K. Kaladinskas buvo atleistas iš pareigų, grįžo į namus ir dirbo savo ūkyje Zarasų aps. Salako vls. Didžiasalio k. 1941 m. birželio sukilimo dalyvis.

Jau 1944 m. rudenį K. Kaladinsko suburtas gerai ginkluotas partizanų būrys veikė Ažvinčių ir Minčios giriose. 1945 m. pradžioje būrys reorganizuotas į kuopą. 1945 m. birželio 15–20 d. K. Kaladinskas dalyvavo kpt. Vinco Gumausko-Gailiaus sušauktame Geležinio Vilko (vėliau Vytauto) apygardos štabo posėdyje, vykusiame Utenos aps. Saldutiškio vls. tarp Ginučių ir Šiliniškių kaimų. 1945 m. vasarą jis suvienijo visus Zarasų aps. Salako valsčiaus partizanus ir suformavo 75–80 partizanų jungusią Erškėčio kuopą, kuri formaliai buvo pavaldi Lokio rinktinei. Kuopa buvo gana mobili ir suduodavo priešui netikėtus smūgius, todėl buvo vadinama „skrajojančiu“ būriu. 1945 m. liepos mėn. į Permės sr. Jusvos r. Kuprosą buvo ištremta K. Kaladinsko žmona Veronika, duktė Danutė, sūnus Kęstutis ir net 85-erių metų uošvė Ieva Karlienė.

1945 m. gegužės–birželio mėn. NKGB į Erškėčio kuopą įterpus vidaus agentūrą, spalio pabaigoje kuopa buvo sunaikinta: su K. Kaladinsku liko tik 8 partizanai. Visi jie įsijungė į Dūkšto ir Rimšės valsčiuose (dabartinis Ignalinos r.) veikusią Tigro rinktinės Karijoto kuopą, vadovojamą Mamerto Laurinėno-Mingailos. Su šia kuopa K. Kaladinskas ir anksčiau aktyviai bendradarbiavo, ne kartą vykdė bendras akcijas (pvz., dalyvavo 1945 m. gegužės mėn. vykusioje Rimšės miestelio apgultyje). Šioje kuopoje K. Kaladinskas-Erškėtis ėjo būrio vado pareigas. Po 1945 m. gruodžio 12 d. mūšio su NKVD Rimšės valsčiaus operatyvine grupe, kariuomenei pradėjus krėsti miškus, Erškėčio būrys atsiskyrė nuo Karijoto kuopos ir pasitraukė į Ažvinčių girią. Tačiau pavaldumas Karijoto kuopai, o per ją – Tigro rinktinės štabui išliko. Padėtis pasikeitė, kai 1946 m. vasario pradžioje K. Kaladinskas-Erškėtis sužinojo apie Karijoto kuopos vado M. Laurinėno-Mingailos suėmimą. Jis pasitraukė iš Tigro rinktinės ir 1946 m. sausio 20 d. vykusiame bendrame pasitarime Vytauto apygardos vado Jono Kimšto-Žalgirio buvo paskirtas šios apygardos Lokio rinktinės vadu, slapyvardžiu Šarka. K. Kaladinskui vadovaujant, Lokio rinktinės gretas papildė visi Zarasų apskrities partizanų būriai, išskyrus veikusius Dūkšto ir Rimšės valsčiuose. 1946 m. į Lokio rinktinę įsijungė likę Šarūno rinktinės Kadugio kuopos partizanai, iš Tigro rinktinės su grupe kovotojų perėjo Antanas Skunčikas-Koltas (Kaltas), Kuršis, kuris tapo K. Kaladinsko pavaduotoju. Jis taip pat ėjo ir Erškėčio kuopos vado pareigas.

1946–1947 m. Lokio rinktinę sudarė Erškėčio ir Vyties kuopos (iš viso jose galėjo būti apie 80 partizanų).

Remiantis MGB suvestinėmis, 1944–1947 m. K. Kaladinskas-Erškėtis, Šarka su savo vyrais įvykdė 23 kovines operacijas, nukovė 41 ir sužeidė 4 sovietinius aktyvistus bei baudėjus.

1947 m. vasarą susiklostė įtempta padėtis. Išdavystės ir suėmimai katastrofiškai retino partizanų gretas. 1947 m. rugsėjo mėn. į Lokio rinktinę įterpus vidaus agentūrą, prasidėjo masiniai suėmimai. Rinktinės vado įsakymu, būriams buvo nurodyta susiskirstyti į grandis ir slapstyti 2–3 žmonių grupelėmis. Pats K. Kaladinskas-Šarka su štabu pasitraukė į Utenos aps. Saldutiškio vls. Puziniškio k. ir Balio Rukšėno sodyboje įrengė Vytauto apygardos Lokio rinktinės štabą.

1947 m. lapkričio 15 d. sodybą apsupo MGB kariuomenės 137-ojo šaulių pulko kareiviai ir MGB Saldutiškio vls. poskyrio sribai. Nelygiame mūšyje žuvo Lokio rinktinės vadas K. Kaladinskas-Šarka, jo pavaduotojas ir Erškėčio kuopos vadas A. Skunčikas-Kuršis, šios kuopos partizanai Kazimieras Bubulis-Algimantas ir Kazimieras Milašius-Signalas. Priešui atiteko automatas, 3 šautuvai, pistoletas, 8 granatos ir 300 šovinių. Susišaudymo metu sunkiai sužeistas pas Rukšėnus atėjęs Kaltanėnų vls. Antaliedės k. gyventojas Justas Šilinskas, netrukus mirė. Žuvusių partizanų palaikai buvo užkasti Švenčionių aps. Saldutiškio vls. prie Ginučių kapinių (5 km nuo žuvimo vietos). Po kelių dienų atkasti, nufotografuoti ir atvežti į Saldutiškio miestelį. Vėliau užkasti prie Saldutiškio mstl. kapinių

K. Kaladinską pažinojusių žmonių atmintyje vadas išliko kaip narsus, sumanus, veiklus žmogus. Jis buvo griežtas, reikalavo absoliučios drausmės, baudavo už plėšikavimus ir girtavimus. Savo kovotojus, kurių daugelis neturėjo jokio karinio pasirengimo ir supratimo apie konspiraciją, mokė atsargumo, tramdė nuo neapgalvotų poelgių. K. Kaladinskas buvo karys, propagavo aktyvias kovos formas. Lokio rinktinės organizacinis-propagandinis darbas buvo silpnas. Neturėta jokio periodinio rinktinės leidinio, nežinoma, ar buvo tvarkoma štabo dokumentacija, vieninteliai išlikę šio laikotarpio dokumentai – kaltinamieji aktai, palikti prie nukautų sovietinių aktyvistų.

1999 m. spalio 7 d. K. Kaladinskui pripažintas kario savanorio statusas, LR krašto apsaugos ministerijos 1999 m. spalio 13 d. įsakymu jam suteiktas majoro laipsnis, Lietuvos Respublikos Prezidento 2009 m. lapkričio 17 d. dekretu apdovanotas Vyčio kryžiaus ordino Karininko kryžiumi (po mirties).